

روانسازی تجارت

بخش دوم / قسمت اول

از: تام باترلی (Tom Butterly)

همراه با شبکه حمایتی مورد نیاز که داده‌های اولیه آن توسط سازمان‌های وابسته به سازمان ملل ارایه و مبتنی بر استانداردها و ابزارهای بین‌المللی از پیش توافق شده باشد. برنامه‌های اجرایی بین‌المللی کشورها را در ایجاد و توسعه طرح‌های روانسازی تجارت راهنمایی می‌نماید.

اگرچه برنامه روانسازی تجارت حدود نیم قرن است که در کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا (UNECE)^(۱) و سایر سازمان‌های مربوط به تجارت پیگیری شده است ولی شمول این موضوع در اعلامیه وزیران دوچرخه در سازمان جهانی تجارت و افزایش توجه جهانی به مسائل امنیتی، مساله روانسازی تجارت را بیش از گذشته حساسیت سیاسی بخشیده است. در شرایطی که مصلحت‌ها و حق تقدیم‌های روانسازی تجارت در دست تغییر می‌باشد، تعریف مجدد سرفصل‌های اصلی بیش از پیش اهمیت دارد. آنچه که امروز مورد نیاز می‌باشد، استفاده از روشی دوگانه است که هم استانداردهای موجود را هماهنگ و اجرایی نماید و هم نسل بعدی مقررات و استانداردهای روانسازی تجارت و رشد اقتصادی را در اقتصادی جدید و برخوردار از تجارت الکترونیکی و زنجیره جهانی کالا و خدمات توسعه بخشد. چنین برخوردي نیاز به دریافت کمک و حمایت بیشتر از دولتها و جوامع تجاری دارد. علاوه بر آن، دستیابی به این مقصود نیاز به نقش گسترده‌تری از جانب سازمان‌هایی چون مرکز روانسازی تجارت و تجارت الکترونیکی سازمان ملل متعدد دارد.

اقدام به ایجاد و تغییرات زیربنایی به منظور اجرای مبانی روانسازی تجارت نیاز به اراده قوی سیاسی دارد که خود مستلزم برخورداری از درک صحیحی از نیازها، مزايا

اقتصادی سازمان ملل برای اروپا به منظور چاره‌اندیشی جهت برآورفت از این مشکلات و گسترش مزایای تجارت آزاد و با انتکا به تجارت ارزانه خود در زمینه روانسازی تجارت، گردش‌های ماهمه سال ۲۰۰۲ میلادی را بربنا نمود تا فضای مناسب و بی‌طرف برای تصمیم‌گیران بخش خصوصی و عمومی به وجود آید. تشکل‌ها و شرکت‌های علاقمند به امر روانسازی تجارت از نقاط مختلف جهان گردیده‌اند تا نظرات و ملاحظات عملی خود را در زمینه روانسازی تجارت در محیط جدید جهانی مطرح نمایند.

خلاصه برای مرور مدیران
روانسازی تجارت موضوعی است متنوع و چالش‌افرین که هم برای دولت و هم برای اریابان تجارت مزایای فراوانی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی دارد. روانسازی تجارت در گستره عظیمی از مقولات چون مقررات و نظارت دولتی، کارایی تجارت، حمل و نقل، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات (ICT) و بخش مالی نقش تاثیرگذار دارد. روانسازی تجارت اثر پرتوانی در رقابت‌پذیری و تلفیق بازار دارد، به علاوه استفاده از تکنیک‌های فهرست‌سازی جدید حمل و نقل مانند مفهوم "به موقع"، استفاده رو به افزایش بار هوایی، پیدایش زنجیره‌های جهانی کالا و ملزومات و تجارت الکترونیکی همگی نقش مفاهیم شفاف‌سازی و سرعت در مزاهای بین‌المللی را به عنوان زیربنای رقابت مؤثر در تجارت جهانی تأکید می‌نمایند. از این‌رو، حیاتی است که استراتژی‌های روانسازی تجارت با سیاست‌های تجارت بین‌المللی و منطقه‌ای و همچنین با طرح‌های توسعه هماهنگی کامل داشته باشد.

هدف نهایی در ازامدت ایجاد ساختاری یکپارچه از روانسازی تجارت بین‌المللی است

اشاره
پیشرفتهای چشمگیر تکنولوژی‌های جدید پیوسته جهان را کوچکتر از گذشته نشان می‌دهد. از طرف دیگر، عبور کالا و اطلاعات از مرز کشورها بسیار ساده‌تر از گذشته صورت می‌گیرد. اقدامات اتخاذ شده در زمینه روانسازی تجارت جهانی این امکان را افزایش می‌دهد که حرکت کالا بین کشورهای جهان و جریان اطلاعات تجارتی سریع‌تر از گذشته ممکن گردد. روانسازی تجارت کمک می‌کند تا عامل رقابت‌پذیری بین فعالان تجارت جهانی تقویت گردد، فضای تجارتی قابل اعتمادتری شکل گیرد و رشد اقتصاد جهانی و کاهش فقر قرین تحقق گردد.

فرایند تجارت جهانی به شرطی که ساده، شفاف و کارا تعیین شود و در یک نظام باز و منسجم تجارتی عمل نماید و با استانداردهای قابل اجرای تجارت جهانی همراه باشد، کیفیت و شرایط سرمایه‌گذاری و تجارت را بهبود خواهد بخشید. البته دستیابی به تمامی مزایای حاصل از روانسازی تجارت جهانی بدون حمایت اراده سیاسی کشورها میسر نمی‌گردد. کنفرانس بین‌المللی روانسازی تجارت که توسط "کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا" در روزهای ۲۹ و ۳۰ ماه مه سال ۲۰۰۲ میلادی تشکیل گردید، الزام به وجود اراده سیاسی جهت اعمال معیارهای روانسازی تجارت را روشن نمود.

به رغم نکات مثبت فوق، هر روز نگرانی‌های جدیدی در رابطه با بروز شکاف‌های فرازینده بین کشورهای مشتق از فعالیت در تجارت جهانی به خصوص بین کشورهای توسعه‌یافته از یک طرف و کشورهای در حال رشد و یا در مرحله گذار از طرف دیگر، عنوان می‌گردد. کمیسیون

سازمان‌های اصلی بین‌المللی که در روانسازی تجارت دخالت داشته‌اند، بود و از فعالیت‌ها و تجربیات ۴۰ ساله کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متعدد برای اروپا بهره جسته است. این مقاله برای بحث در همایش بین‌المللی روانسازی تجارت که توسط کمیسیون مذکور در ماه مه سال ۲۰۰۲ میلادی تشکیل گردید، آماده شده است.

اصول اولیه

دخالت سازمان ملل متعدد در زمینه تجارت بین‌المللی در چهارچوب اساسنامه سازمان ملل که در تاریخ ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵ میلادی در شهر سان فرانسیسکو به امضا رسید، صورت می‌گیرد. این اساسنامه حاوی اصول اولیه سازمان ملل در زمینه ترویج و اشاعه پیشرفت اجتماعی، سطح زندگی بهتر، اشتغال کامل و توسعه اقتصادی است و همچنین مقرر می‌دارد که سازمان ملل برای مسایل بین‌المللی اقتصادی و اجتماعی چاره‌جویی نماید.

در چهارچوب اساسنامه سازمان ملل، تجارت به عنوان ابزاری برای صلح و توسعه اقتصادی، ریشه‌کن کردن فقر و ایجاد فضایی مناسب برای آزادی، مساوات و حرمت انسانی انگاشته شده است. چنین رویکردی اصل راهنمای، زیربنا و بهانه اصلی کلیه فعالیت‌های سازمان ملل در حیطه تجارت می‌باشد. باید توجه نمود که تاکید بر توسعه تجارت بین‌المللی از اهداف نهایی اساسنامه نیست بلکه استفاده از امکانات بالقوه تجارت جهانی برای ایجاد زمینه مناسب جهت اشاعه رشد و توسعه اقتصادی و در نتیجه، ریشه‌کن کردن فقر منظور بوده است. در نتیجه سازمان ملل متعدد مصّر است که جهانی شدن، فراگیر و بر محور عدالت استوار بوده و به عنوان نیروی مثبت در خدمت تمام مردم جهان باشد. سازمان ملل در شرایط ویژه‌ای برای قبول چنین مسؤولیتی قرار گرفته است. این سازمان تنها سازمانی است که از عضویت جهانی

چنین کمک‌های فنی بایستی بر مبنای برنامه‌های از پیش موافقت شده روانسازی تجارت در سطح ملی شکل گرفته و برای درازمدت، کامل و نتیجه محور باشد. تحقیقات وسیعی در زمینه روانسازی تجارت مورد نیاز می‌باشد تا برنامه توسعه روانسازی تجارت و کارهای اجرایی وابسته را راهنمایی نموده و منبع اطلاع‌رسانی مورد نیاز باشد. همچنین برای ایجاد و تبیین بحث‌های متوازن و ملموس در حوزه آگاهسازی اشاره شده در فوق نیز انجام تحقیقات خاص لازم

و توانمندی تشكّل‌های محلی برای بوجود آوردن تغییرات لازم می‌باشد. یکی از توصیه‌های اصلی این مقاله اینست که دولت‌ها و رهبران بخش خصوصی مقوله روانسازی تجارت را به عنوان ابزار کلیدی در گسترش تجارت و توسعه اقتصادی تلقی نمایند. در این زمینه لازم است سازمان‌های که با روانسازی تجارت ارتباط دارند، از طریق اجرای برنامه‌های آگاهسازی خاص نسل جدید رهبران سیاسی را به اهمیت موضوع روانسازی تجارت حساس‌تر نمایند.

موضوع روانسازی تجارت و امنیت بایستی از اولویت خاص برخوردار باشد و توجه مسؤولان به اهمیت بالقوه اجرای صحیح مبانی روانسازی تجارت در پیشبرد و بهبود شرایط امنیتی معطوف گردد. برنامه‌های مربوط به روانسازی تجارت و ساختارهای منطقه‌ای چون کمیسیون اروپا سازمان همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه- اپک (APEC)^(۲) در این زمینه کاملاً فعال شده‌اند. کمیسیون‌های منطقه‌ای سازمان ملل نیز باید با توجه به ارتباط نزدیک خود با دولت‌ها و متخصصین امر نقش فعلی‌تری در این زمینه ایفا نمایند. یکی از پیشنهادهای مطرح در این مقاله تاکید بر نیاز به هماهنگ نمودن فعالیت‌های تشكّل‌های مختلف است که با ایجاد و گسترش روانسازی تجارت مربوط می‌باشد. این هماهنگی احتمالاً می‌تواند در قالب یک روش رسمی‌تر مدیریت دسته جمعی برای ایجاد هماهنگی و به صورت تفاهمنامه شکل گیرد.

علاوه بر آن، لازم است که همه کشورها حداقل نمونه‌ای از استانداردهای روانسازی تجارت را اجرایی کرده باشند. چنین اقدامی در تعیین درجه نیازمندی یک کشور به دریافت کمک‌های فنی برای احراز سطح مطلوبی از روانسازی تجارت کمک می‌نماید و در نتیجه، سازمان‌های کمک‌کننده ذیربیط و دولت‌ها این امکان را خواهند داشت که موضوع تقاضای کمک را رادر هیات مدیره‌های خود به عنوان اولویت توسعه تجاري و تخصیص بودجه مورد نیاز مطرح نمایند.

**حیاتی است که استراتژی‌های
روانسازی تجارت با سیاست‌های
تجارت بین‌المللی و منطقه‌ای
و همچنین با طرح‌های
توسعه هماهنگی کامل
داشته باشد.**

باشند. در آخر، لازم است تمام امکانات بالقوه روانسازی تجارت در پیشبرد عملکرد اقتصادی بنگاه‌های اقتصادی و کشورها متجلی گردد. روانسازی تجارت می‌تواند فشار بوروکراسی را روی شرکت‌ها تخفیف دهد، دستیابی به بازار را گسترش دهد، دامنه فعالیت شرکت‌های کوچک و متوسط را در تجارت بین‌المللی افزایش دهد و فساد را کاهش دهد و به تمام کشورها کمک نماید تا از مزایای توسعه تجارت جهانی بهره‌مند شوند. دستیابی به چنین نتایجی برای سازمان‌های بین‌المللی مغتنم می‌باشد علی‌الخصوص اینکه این سازمان‌ها در درجه اول به تجارت به عنوان ابزار اولیه ایجاد توسعه اقتصادی و اجتماعی نگاه می‌کنند. هدف از تهیه این مقاله ارایه خلاصه‌ایست از مباحث جاری و اولویت‌های عملی که پیش روی روانسازی تجارت قرار گرفته‌اند. این مقاله مبتنی بر بررسی کار و عملکرد

تجارت توسط سوئد و فنلاند بر این باور استوار بوده که دسترسی به بازارهای اروپا نیاز به برنامه‌ریزی و کنترل عملکرد کلیه مراحل تجارت شامل ارسال کالا به خریدار و انعکاس پیشرفت آن تا مقصد نهایی می‌باشد.

برای مثال، در حالی که زنجیره جهانی کالا و خدمات نیاز به شرایط مناسب جهت تسهیل حرکت آزاد کالا و خدمات در مرزهای بین‌المللی دارد، ملاحظات قانونی و مقرراتی مربوطه را نیز پیوسته مدنظر دارد از جمله قبول نیاز به سرعت و تحرک در تولید و حرکت کالا در مرزهای رویکردی آماده برای انتقال اطلاعات، نیاز به قانونگذاری مناسب برای قانونی کردن امضا و گواهی‌های کامپیوتری، اشاعه فرهنگ سازمانی که زنجیره تامین کالا و خدمات را به صورتی یکپارچه و کلی نگاه می‌کند (به جای تمرکز روی یکی از آراء) و بالاخره بذل توجه خاص به ارضای (و پیش‌بینی) نیازها و عملکردهای مشتریان.

به همین منوال، تجارت الکترونیکی به جهانی امکانات فراوانی برای توسعه اقتصادی میسر می‌نماید ولی از طرفی سیستم سریع تحويل دهی محصولات و خدمات هماهنگ شده با مفهوم "فوری" در تجارت الکترونیکی را الزامي می‌نماید. مسلماً غیرمنطقی خواهد بود که تجارت الکترونیکی در شرایطی بکار رود که عملیات تجاری با فشار دادن دکمه‌ای نهایی شود ولی کالای مورد معامله روزها در مرز عاطل بماند. در چنین شرایطی مسلماً امکان رشد تجارت الکترونیکی متکی به وجود نظام حمل و نقل کارا و مقررات و تشریفاتی جوابگو می‌باشد. به همین دلیل، بسیار مهم است مطمئن شویم که خصوصیات و نیازهای روانسازی تجارت با سیاست‌های تجاری ملی و منطقه‌ای و طرح‌های توسعه و آبادانی همخوانی داشته باشد. این نکته در رابطه با تجارت منطقه‌ای از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد زیرا در سال‌های اخیر رشد قابل توجه بلوک‌های تجارتی منطقه‌ای باز امکان

مزایای بالقوه حاصله از روانسازی تجارت حدود دو تا سه درصد پیش‌بینی شده است. با توجه به کاهش چشمگیری که تاکنون تحت تاثیر گات و دور اروگوئه در میزان تعرفه‌ها حاصل شده است امکان استفاده از مزایای

برخوردار بوده و سیطره جامعی از تبادل اطلاعات، انجام مذاکرات، برقراری معیارهای اظهار امیدواری‌ها و پیگیری برنامه‌های اجرایی را در اختیار دارد.

عملکرد سازمان ملل در زمینه روانسازی تجارت به درستی در راستای رسالت این سازمان بوده است. نقش ما اینست که اطمینان حاصل کنیم که تجارت بین‌المللی در حد توان کارا باشد و توجه کامل به مصالح و امنیت ملی کشورها بنماید. به علاوه، ابزار و تکنیک‌های روانسازی تجارت باید در اختیار همه کشورها قرار گیرد تا بتوانند از مزایای اجرایی آن بطور عادلانه برخوردار باشند.

روانسازی تجارت در محیط تجارت جهانی

تجارت جهانی موضوعی است متنوع و مشکل‌ساز که هم برای دولت و هم برای اربابان تجارت مزایای فراوانی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی دارد. روانسازی تجارت در گستره عظیمی از مقولات چون مقررات و ناظرات دولتی، کارایی تجارت، حمل و نقل، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات و بخش مالی نقش تاثیرگذار دارد. روانسازی تجارت در عین حال موضوعی است سیاسی، اقتصادی، تجاری، اداری، فنی و تکنولوژیکی و تمام این جهات بصورت مرکب در شکل گرفتن استراتژی‌های روانسازی تجارت یک کشور و یا یک منطقه دخالت دارند.

اگر بطور سنتی روانسازی تجارت مقوله‌ای فنی محسوب شده است، در سال‌های اخیر این امر در سیاست‌های تجاری و توسعه اقتصادی نقش کلیدی داشته است. با تاثیر فراوانی که روانسازی تجارت بر رقابت‌پذیری و یکپارچگی بازار دارد احتمالاً به عنوان مبحثی در سیاست‌های توسعه تجارت نقشی حساس‌تر از موضوعی چون کاهش تعرفه‌ها دارد. برای مثال، متوسط کاهش تعرفه‌ها در موافقنامه‌های دور اروگوئه تقریباً دو درصد کل ارزش تجارت برآورد می‌شد در حالی که

**اقدام به ایجاد و تغییرات
زیرینایی به منظور اجرای مبانی
روانسازی تجارت نیاز به اراده
قوی سیاسی دارد که خود مستلزم
برخورداری از درک صحیحی از
نیازها، مزایا و توانمندی
تشکلهای محلی برای
بوجود آوردن تغییرات
لازم می‌باشد.**

روانسازی تجارت توجه بیشتری را به خود مبذول کرده است. دلیل مهم دیگری که در پیدایش روانسازی تجارت به عنوان عامل کلیدی سیاست‌های اقتصادی سهم داشته، تغییرات ایجاد شده در ماهیت تجارت است. امروزه دغدغه اصلی صرف دسترسی به بازارهای جهانی نیست بلکه مهم، رساندن به موقع کالا به بازار بدون تأخیر عده و یا افزایش هزینه‌های حاصل از رفع موانع اداری، گمرکی و فنی مورد نظر می‌باشد. افزایش قابل ملاحظه جریان کالا در تجارت که حاصل استفاده از تکنیک‌های فهرست‌سازی جدید حمل و نقل مانند مفهوم "به موقع" و استفاده بیشتر از بار هوایی نقش شفافسازی و سرعت در مرزهای بین‌المللی را در دستیابی به مزایای بالقوه موافقنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی اصولی‌تر نموده است. تجارت در چنین شرایطی برای هر کشوری مشکل است به خصوص برای کشورهایی که با بازارهای اصلی جهانی فاصله زیادی دارند مانند کشورهایی که راه به دریاهای آزاد ندارند یا به عبارتی، زمین مخصوصی باشند. در واقع، بعضی از سیاست‌های روانسازی

روانسازی تجارت با تجارت الکترونیکی روش‌های یکپارچه و منسجمی را اتخاذ نموده است. این مرکز با تکیه بر سه ستون تجارت پایه‌گذاری شده است: مرحله‌بندی و تشریفات اجرایی، اطلاعات، و تکنولوژی. هدف به وجود آوردن مراحل کاری و استانداردهای ساده، شفاف و موثر در تجارت جهانی می‌باشد. برای رسیدن به چنین هدفی این مرکز از پیشرفت‌های تکنولوژی اطلاعات بهره جسته و سعی دارد بر مبنای ساده‌سازی و هماهنگ‌سازی مراحل کاری دولت و بخش خصوصی روش‌های جدیدی در روانسازی تجارت ابداع نماید.

زیرنویس‌ها:

- 1) UNECE (UN Economic Commission For Europe)
- 2) APEC (Asian Pacific Economic Cooperation)

مأخذ: کتاب Trade Facilitation از انتشارات سازمان ملل ۲۰۰۳

ادامه دارد □

مریبوط به مبانی روانسازی تجارت را تعیین نموده و تنها استاندارد موجود جهانی تجارت الکترونیکی را تکوین نموده است. سازمان همکاری اقتصادی آسیا-پاسیفیک هم به منظور ایجاد هماهنگی در سطح جهانی در این زمینه UNECE که خود مرکز فعال

در چهار چوب اساسنامه سازمان ملل، تجارت به عنوان ابزاری برای صلح و توسعه اقتصادی، ریشه‌کن کردن فقر و ایجاد فضایی مناسب برای آزادی، مساوات و حرمت انسانی انگاشته شده است. چنین رویکردی اصل راهنمای زیربنا و بهانه اصلی کلیه فعالیت‌های سازمان ملل در حیطه تجارت می‌باشد.

این مسایل در سازمان ملل می‌باشد "مرکز روانسازی تجارت و تجارت الکترونیکی سازمان ملل" را تأسیس نموده است. این مرکز در این زمینه با تکیه بر ارتباط متقابل

توسعه تجارت منطقه‌ای به عنوان قدم‌های اولیه دسترسی به رهاسازی بیشتر در تجارت جهانی را میسر نموده است. سازمان همکاری اقتصادی آسیا-پاسیفیک هم اکنون روانسازی تجارت را به عنوان عامل کلیدی در سیاست‌های توسعه اقتصادی خود پذیرفته است. به همین ترتیب، روانسازی تجارت عامل اصلی برنامه‌های توسعه تجارت اتحادیه اروپا می‌باشد. توجه مجدد به روانسازی تجارت به عنوان یک سیاست و نه یک مقوله فنی تبعات مهمی در این مقاله برای موضوعات مورد بحث دارد.

روانسازی تجارت و تجارت الکترونیکی دو عامل حیاتی در توسعه تجارت جهانی بوده و در نتیجه، در دستور کار کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا نقش اساسی داشته است. فعالیت در زمینه روانسازی تجارت در UNECE و سایر سازمان‌های وابسته به سازمان ملل سابقه ۴۵ ساله دارد. نتیجه این فعالیت پیدایش ۲۰۰ مورد روانسازی تجارت است که "در مجموعه توصیه‌های روانسازی تجارت" فهرست شده است. کمیسیون اقتصادی اروپا خود بیش از ۳۰۰ مورد توصیه‌های

معرفه جدید خدمات تبلیغاتی نشریه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

* با توجه به افزایش چشمگیر تیوار (شمارگان) نشریه و توزیع دقیق و سراسری آن میان شرکت‌ها، اعضای محترم اتاق و مراکز رسمی مریبوطه، تعرفه جدید خدمات به شرح زیر اعلام می‌گردد:

محل چاپ‌آگهی	نامه اتاق بازرگانی (فارسی)	توضیحات
آگهی‌های رنگی:	قطعه پشت جلد	- فیش واریز وجه نقد به حساب بانکی ۱۰۱۱۰ بانک ملت، شعبه شرکت نفت، خیابان طالقانی، تهران، یا چک هزینه چاپ آگهی دروجه «اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران» همزمان با بذیوهای سفارش چاپ آگهی دریافت می‌شود.
صفحه داخل جلد	صفحه روپرتوی شناسنامه	- هزینه انجام سفارش چاپ آگهی از اشخاص حقوقی و حقیقی خارجی به دلار دریافت می‌شود.
صفحه اوول و صفحه آخر چهار رنگ	صفحه وسط	- اقامنگاه شرکت / موسسه، تعیین کننده خارجی یا داخلی بودن آن می‌باشد.
صفحات داخلی	صفحه داخلی	- هزینه‌های طراحی، عکاسی و فیلم به عهده آگهی دهنده می‌باشد.
آگهی‌های تک رنگ :	یک صفحه داخلی	- هر صفحه رنگی یا سیاه و سفید رپرتاژ آگهی با قیمت‌های فوق به اضافه هزینه تهیه متن و هزینه طراحی دریافت می‌شود.
نیم صفحه داخلی	نیم صفحه داخلی	- توزیع جزوای تبلیغاتی همراه با نشریات، با توجه به ضخامت کاغذ یا مقوا آن و هزینه پستی مریبوطه محاسبه و دریافت خواهد شد.
ربع صفحه		